

Álit

í

løgtingsmáli nr. 48/2021: Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um talgildan samleika (Aldursmarkið fyri at fáa talgildan samleika verður sett niður til 13 ár og áseting um gjald fyri geyma verður nágreinað)

Landsstýrismaðurin í fíggjarmálum, Jørgen Niclasen, hevur lagt málið fram 13. desember 2021, og eftir 1. viðgerð 25. januar 2022 er tað beint Fíggjarnevndini.

Nevndin hevur viðgjørt málið á fundi tann 17. februar og 10. mars 2022.

Undir viðgerðini hevur nevndin havt fund við MEGD og landsstýrismannin í fíggjarmálum, Una Rasmussen.

Ein samd nevnd hevur hesar viðmerkingar:

Lækking av aldursmarkinum fyri at fáa talgildan samleika úr 15 árum niður í 13 ár

Í viðmerkingunum til uppskotið verða givnar nakrar praktiskar grundgevingar fyri at lækka aldursmarkið fyri at fáa talgilda samleikan úr 15 árum niður í 13 ár. Eitt nú hava bankarnir víst á, at 13 ára gomul børn hava loyvi til at arbeiða, og at tað í hesum sambandi kann vera ein fyrimunur at hava talgilda samleikan. Eisini hava viðskiftafólk hjá Talgildu Føroyum víst á, at tá kommunur hava “Ung í arbeiði” verkætlanir, kann tað vera ein fyrimunur at hava talgildan samleika.

Nevndin hevur síni fyrivarni við hesum sjónarmiðum, og heldur, at vit politiskt eiga at gera okkum greitt, í hvønn mun vit sum samfelag skulu noyða talgildar skipanir niðuryvir børn okkara.

Tað er uttan iva rætt, at nøkur børn niður í 13 ára aldur eru nóg búgvín til at lesa og skilja brúkstreytir v.m. og at taka undir við teimum, og tað er óivað eisini rætt, at nøkur børn fáa gleði av, at aldursmarkið verður lækkað niður í 13 ár. Nevndin metir tó, at um aldursmarkið verður lækkað niður í 13 ár, fer tað at føra til, at tænastráttarar fara at brúka talgilda eyðmerking og samskifti yvir ein kamb til børn niður í 13 ár, og tað er ikki gagnligt. Nevndin heldur eisini, at tá tað t.d. snýr seg um bankakontur og peningalig viðurskifti yvirhøvur, eiga foreldur at umsita og hava innlit í viðurskiftini hjá børnum, sum eru 13 og 14 ára gomul.

Nevndin setir tí fram soljóðandi

broytingaruppskot

Í § 1 verður nr. 1 strikað.

Nr. 2 verður eftir hetta nr. 1.

Viðmerking til broytingaruppskot:

Við hesi broyting verður lógarbroytingin um at lækka aldursmarkið fyri at fáa talgildan samleika niður í 13 ár strikað. Hetta merkir, at aldursmarkið á 15 ár verður verandi óbroytt.

Heimild at áseta gjald fyri geyman:

Tað er ókeypiss fyri borgaran at brúka talgilda samleikan, og fyri tey, sum hava eina snildfon/teldil, ið tey duga at brúka, er tað eisini ómakaleyst. Men veruleikin er tann, at tað eru ikki øll, sum hava eina snildfon/teldil, og ei heldur øll, ið eru køn í at brúka slík tól. Hesir borgarar kunnu tó sum nú er fáa útflyggjaðan ein serligan geyma ókeypiss, ið inniheldur tann sokallaða lykklaberan, soleiðis at tey kunnu rita inn á talgilda samleikan á teldu.

Talan kann eitt nú vera um eldri borgarar, ið ikki hava førleikan at brúka snildfon og teldil, og sum tí ikki kunnu hava talgilda samleikan sum app.

Talan kann eisini vera um fólk við menningartarni ella øðrum trupulleikum, sum ger, at tey ikki kunnu brúka eina snildfon ella í heila tikið ikki eru før fyri at brúka talgilda samleikan sum app.

MEGD hevur víst á, at tað er trupult hjá teimum borgarum, sum eru undir verjumáli, at hava atgongd til talgildar almennar og privatar skipanir. Orsøkin til hetta er, at verjar ikki kunnu virka teirra vegna við sínum egna samleika. Hetta eigur at verða tikið í størsta álvara, og heitt verður tí á landsstýrismannin um at virka fyri, at ein praktisk loysn fyri fulltrú verður funnin.

Nevndin heldur, at tann fyrsti geymin, sum hesir borgarar fáa útflyggjaðan, framhaldandi eigur at vera ókeypiss eins og appin er fyri tey, ið kunnu brúka hana. Um ein nýggjur geymi síðani má útflyggjast, tí tann fyrsti av einihvørji orsøk t.d. er burturmistur ella brotnaður, eigur eitt gjald tó at verða kravt, sum í mesta lagi svarar til veruliga kostnaðin av geymanum.

Við hesum viðmerkingum og broytingaruppskoti tekur ein samd nevnd undir við málinum og mælir Løgtinginum til at samtykkja uppskotið.

Fíggjarnevndin, 15. mars 2022

Erhard Joensen
formaður

Aksel V. Johannesen
næstformaður

Jákup Mikkelsen

Kristin Michelsen

Páll á Reynatúgvu

Ruth Vang

Bill Justinussen